

Dosarul nr. 3ra-65/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător Z. Talpalaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători A. Panov, M. Moraru și M. Anton)

DECIZIE

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Consiliul mun. Chișinău cu menținerea hotărârii din 27 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 26 iunie 2017, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, cu privire la anularea deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017 „Cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de comodat a unei încăperi din str. Igor Vieru, 15/4, lit. A (soclu) Asociației obștești Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“ (f.d. 1-4).

În motivarea acțiunii, reclamantul Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a indicat că la 11 aprilie 2017, Consiliul municipal Chișinău a emis decizia nr. 3/23-„Cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de comodat a unei încăperi din str. Igor Vieru, 15/4, lit. A (soclu) Asociației obștești Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, prin care a dat în folosință, prin contract de comodat, pe un termen de trei ani, fără drept de privatizare, încăperea cu suprafața de 287, 2 m², din incinta Liceului Teoretic cu

Profil de Arte „Mihail Berezovschi”, pentru amplasarea unui centru de susținere a familiilor cu mulți copii.

Reclamantul a menționat că în corespundere cu art. 64 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, a supus controlului obligatoriu de legalitate Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017, și a stabilit că aceasta a fost adoptată contrar prevederilor legislației în vigoare.

Reclamantul a susținut că în conformitate cu art. 68 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, prin notificarea nr. 1304/OT-4-923 din 20 mai 2017, a solicitat Consiliului mun. Chișinău abrogarea, în termen de 30 de zile, a deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017.

Reclamantul a specificat că până la data depunerii cererii de chemare în judecată, autoritatea publică emitentă, Consiliul mun. Chișinău, nu a adoptat nicio decizie cu privire la examinarea notificării nr. 1304/OT-4-923 din 20 mai 2017.

Reclamantul a invocat că, conform art. 10 alin. (8) din Legea nr. 121 din 04 mai 2007 cu privire la administrarea și deținerea proprietății publice, nu se permite înstrăinarea cu titlu gratuit sau darea în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat a bunurilor domeniului privat al statului sau al unității administrativ-teritoriale, cu excepția cazurilor în care aceste bunuri: a) se înstrăinează cu titlu gratuit persoanelor fizice pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale; b) se înstrăinează cu titlu gratuit în procesul privatizării, conform art. 43 alin. (3); c) reprezintă terenuri care se atribuie persoanelor fizice pentru construcția de case individuale, în conformitate cu legea; d) reprezintă bunuri destinate creării parcului industrial conform prevederilor Legii cu privire la parcurile industriale; e) reprezintă bunuri destinate exercitării independente a profesiei de medic în una dintre formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, în conformitate cu interesul public și în limita posibilităților.

Astfel, reclamantul Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, a notat că potrivit art. 859 alin. (1) și art. 864 alin. (1) din Codul Civil, prin contract de comodat o parte (comodant) dă cu titlu gratuit un bun în folosință celeilalte părți (comodatar), iar aceasta se obligă să restituie bunul la expirarea termenului pentru care i-a fost dat, astfel încât în condițiile în care legislația în vigoare nu permite prelungirea tacită a relațiilor contractuale de comodat la expirarea acestora, încăperea cu suprafața de 287, 2 m², din incinta Liceului Teoretic cu Profil de Arte „Mihail Berezovschi”, urma să fie restituită comodantului Consiliul municipal Chișinău și administrat în conformitate cu normele legale.

Reclamantul a indicat că în conformitate cu prevederile art. 77 alin. (3) și (5) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, bunurile proprietate publică ale unității administrativ teritoriale pot fi înstrăinate, date în administrare, în arendă ori în locațiune, în condițiile legii, iar înstrăinarea, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ teritoriale se face prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres din lege.

Aici, reclamantul a invocat prevederile art. 146 alin. (5) din Codul educației, care statuează că bunurile administrate de către instituțiile de învățământ publice pot fi date în locațiune sau arendă, în condițiile legii, pe un termen ce nu depășește cinci ani, doar cu acordul autorităților fondatoare, de preferință în scopuri educaționale.

Reclamantul a considerat că în asemenea circumstanțe, autoritățile publice locale urmează să aplice în practică prevederile legislației în vigoare și să dispună transmiterea proprietății publice doar în baza unui concurs sau a unei licitații.

Reclamantul a afirmat că procedura licitării dreptului de locațiune urma a fi desfășurată în conformitate cu Regulamentul privind licitațiile cu strigare și cu reducere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 136 din 10 februarie 2009, care stabilește că organizarea și desfășurarea licitației este condiționată de asigurarea liberului acces și a drepturilor egale pentru toți participanții, precum și prioritatea prețului maxim propus.

Reclamantul a declarat că în conformitate cu art.8 alin. (2) din Legea cu privire la asociațiile obștești nr. 837 din 17 mai 1996, asociațiile obștești ce urmăresc beneficiul public pot fi scutite parțial sau integral de plata unor impozite în conformitate cu legislația fiscală și cu prezenta lege. Arendarea de către asociațiile obștești ce urmărește beneficiul public al încăperilor și clădirilor proprietate publică se face în condiții preferențiale, în modul stabilit de Guvern. Scutirea asociațiilor obștești de impozite și acordarea, cu titlu individual, a altor înlesniri și privilegii nu se admite.

Respectiv, reclamantul a precizat că atâta timp cât nu există acel mod stabilit de Guvern și nici alte reglementări speciale privind modul și condițiile preferențiale de arendare de către asociațiile obștești ce urmăresc beneficiul public, a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale, sunt aplicabile prevederile menționate mai sus, ceea ce denotă că decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017 este ilegală, fiind adoptată cu încălcarea procedurii stabilite de legislația în vigoare, care presupune desfășurarea licitației publice, motiv pentru care, în temeiul art. 26 alin. (1) lit. c) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, acest act administrativ este pasibil anulării.

Astfel, reclamantul a considerat că, Consiliul mun. Chișinău, la adoptarea actului administrativ respectiv, a ignorat și prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 cu privire la actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, care stipulează că actele normative ale autorităților administrației publice centrale și locale trebuie să corespundă întocmai prevederilor constituționale, legilor, precum și hotărârilor și ordonanțelor Guvernului.

Prin hotărârea din 27 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a fost admisă integral (f.d. 89-93). S-a anulat, ca fiind ilegală, decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017 „Cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de comodat a unei încăperi din str. Igor Vieru, 15/4, lit. A (soclu) Asociației obștești

Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“.

La 17 ianuarie 2018, Consiliul mun. Chișinău a declarat apel împotriva hotărârii din 27 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 87).

La 19 martie 2018, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere privind renunțarea la acțiunea înaintată împotriva Consiliului mun. Chișinău (f.d. 98-100).

Prin decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Consiliul mun. Chișinău cu menținerea hotărârii din 27 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 121-130).

La 23 noiembrie 2018, Consiliul mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia și a hotărârii din 27 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului mun. Chișinău să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 133-135).

În motivarea recursului, recurentul Consiliul mun. Chișinău a indicat că decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017 a fost emisă la demersurile intervenientului accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“ din 13 martie 2014 și 06 iunie 2016 și în baza notei informative a Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale din cadrul Consiliului mun. Chișinău nr. 07-11/1197 din 08 noiembrie 2016.

De asemenea, recurentul a relevat că actul administrativ contestat a fost emis în conformitate cu Regulamentul gestionării clădirilor, construcțiilor și încăperilor cu altă destinație decât cea locativă – proprietate municipală, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 11/55 din 23 decembrie 2014, art. 859 alin. (1) și art. 904 alin. (2) din Codul civil, art. 8 alin. (2) din Legea nr. 837 din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești, art. 6 din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău, art. 14 alin. (2) lit. c), art. 19 alin. (4) și art. 77 alin. (2) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

Recurentul a mai invocat prevederile art. 109 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, care stipulează că administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit, iar autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.

Recurentul a făcut trimitere la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău, care prevede că în realizarea competențelor sale, autoritățile administrației publice ale mun. Chișinău dispun de autonomie, consfințită și garantată prin Constituția Republicii Moldova și prin alte acte legislative.

Astfel, recurentul a notat că potrivit art. 3 alin. (2) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și

financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

Recurentul a menționat că în conformitate cu art. 9 din Legea nr. 523 din 16 iulie 1999 cu privire la proprietatea publică a unității administrative-teritoriale, exercitarea dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale constă în activitatea practică, desfășurată de autoritățile administrației publice locale în ce privește posesia, folosința și dispoziția proprietății publice locale în corespundere cu legislația, iar modul de exercitare a dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale se stabilește de către autoritățile administrației publice locale în baza Legii cu privire la proprietate, prezentei legi și altor acte legislative în vigoare.

În continuare, recurentul a subliniat că potrivit art. 146 alin. (2) din Codul educației, clădirile și terenurile în/pe care instituțiile de învățământ publice își desfășoară activitatea fac parte din domeniul public al unității administrativ-teritoriale sau, după caz, al statului, iar celelalte bunuri sunt proprietatea fondatorilor și se atribuie instituțiilor de învățământ cu drept de gestiune operativă, administrarea acestora fiind realizată conform legislației în vigoare.

Recurentul a precizat că are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care țin de competența altor autorități publice.

Astfel, recurentul a invocat prevederile art.77 alin. (3) și (5) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, conform cărora bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale pot fi înstrăinate, date în administrare, în arendă ori în locațiune, în condițiile legii, iar înstrăinarea, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii.

Recurentul consideră că la emiterea deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017 „Cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de comodat a unei încăperi din str. Igor Vieru, 15/4, lit. A (soclu) Asociației obștești Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, a acționat în conformitate cu legislația în vigoare.

La 08 decembrie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat și AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“ copia cererii de recurs depuse de Consiliul mun. Chișinău, înștiințându-i despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței (f.d. 139).

Intimații Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat și AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“ nu au depus, în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție, referință la recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Având în vedere că dispozitivul deciziei recurate a fost pronunțat la 27 septembrie 2018, iar recursul a fost declarat la 23 noiembrie 2018, instanța de recurs consideră că recurentul Consiliul mun. Chișinău s-a conformat prevederilor legale și s-a încadrat în termenul de declarare a recursului, prevăzut la art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău a fost considerat admisibil (f.d. 141).

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău urmează a fi admis, a casa decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a restitui cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele raționamente.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă stipulează că instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La 26 iunie 2017, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, cu privire la anularea deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017 „Cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de comodat a unei încăperi din str. Igor Vieru, 15/4, lit. A (soclu) Asociației obștești Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“.

Prin hotărârea din 27 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a fost admisă integral (f.d. 89-93). S-a anulat, ca fiind ilegală, decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie 2017 „Cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de comodat a unei încăperi din str. Igor Vieru, 15/4, lit. A (soclu) Asociației obștești Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“.

La 17 ianuarie 2018, Consiliul mun. Chișinău a declarat apel împotriva hotărârii din 27 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La fel, Colegiul relevă că la 19 martie 2018, Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere, semnată de șeful Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, Ghenadie Iurco, privind renunțarea la acțiunea intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, cu privire la anularea deciziei Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23-5 din 11 aprilie

2017 „Cu privire la prelungirea relațiilor contractuale de comodat a unei încăperi din str. Igor Vieru, 15/4, lit. A (soclu) Asociației obștești Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, solicitând încetarea procesului (f.d. 98-100).

Art. 60 alin. (2) din Codul de procedură civilă statuează că pe tot parcursul examinării cauzei, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune.

În conformitate cu art. 212 alin. (3) din Codul de procedură civilă, dacă renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pârât sau tranzacția părților sunt exprimate în cereri scrise, adresate instanței, ele se anexează la dosar, fapt menționat în procesul-verbal al ședinței de judecată.

Conform art. 212 alin. (4) din Codul de procedură civilă, înainte de a admite renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pârât, înainte de a confirma tranzacția părților, instanța judecătorească explică reclamantului, pârâtului sau părților efectele acestor acte de procedură.

Art. 212 alin. (5)-(6) din Codul de procedură civilă stipulează că în cazul admiterii renunțării reclamantului la acțiune sau confirmării tranzacției, instanța judecătorească pronunță o încheiere prin care dispune încetarea procesului. Dacă respinge renunțarea reclamantului la acțiune ori recunoașterea acțiunii de către pârât sau dacă nu confirmă tranzacția părților, instanța judecătorească pronunță în acest sens o încheiere motivată și examinează cauza în fond.

În speță, după cum rezultă din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 27 septembrie 2018, Colegiul reține că în ședința de examinare a cauzei în ordine de apel, s-a prezentat doar reprezentantul intervenientului accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, iar reprezentantul apelantului Consiliul mun. Chișinău, cât și reprezentantul intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, au absentat (f.d. 118-119).

La fel, Colegiul constată că nici apelantul Consiliul mun. Chișinău, nici intimatul Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu a solicitat examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa acestora.

Instanța de apel nu a soluționat cererea intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din 19 martie 2018 privind renunțarea la prezenta acțiune și încetarea procesului, considerând posibilă examinarea apelului declarat de Consiliul mun. Chișinău.

Colegiul observă că omisiunea instanței de apel de a soluționa, în ordinea stabilită la art. 212 din Codul de procedură civilă, cererea intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din 19 martie 2018 privind renunțarea la acțiune și încetarea procesului, constituie încălcare procedurală.

Conform art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Potrivit art. 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, Colegiul relevă că omisiunea instanței de apel de a soluționa, în ordinea stabilită la art. 212 din Codul de procedură civilă, cererea intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din 19 martie 2018 privind renunțarea la acțiune și încetarea procesului, în lipsa reprezentantului acestuia, constituie altă încălcare a normelor de drept procedural decât cele indicate la art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care a dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei.

Deși art. 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă nu prevede în mod expres că și temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă se iau în considerare de către instanța de recurs din oficiu, Colegiul conchide că instanța de recurs, în virtutea art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care apără dreptul la un proces echitabil, este obligată ia în considerare din oficiu, întreg ansamblul de încălcări ale normelor de drept procedural care au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei.

În aceste circumstanțe, din actele și materialele dosarului rezultă cu certitudine că instanța de apel urma să soluționeze cererea intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din 19 martie 2018 privind renunțarea la acțiune și încetarea procesului, și să decidă dacă este posibilă examinarea acestei cereri în absența intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

Colegiul relevă că cererea intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din 19 martie 2018 privind renunțarea la acțiune și încetarea procesului urma a fi soluționată printr-o încheiere de admitere a renunțului la acțiune și încetare a procesului sau printr-o încheiere de respingere a renunțului la acțiune, pentru ca ulterior instanța de apel să purceadă la examinarea apelului declarat de Consiliul mun. Chișinău.

În esență, această încălcare procedurală a instanței de apel a distorsionat dreptul de acces la justiție al intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, care a depus cerere de renunțare la acțiunea pe care a înaintat-o împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, cu privire la anularea actului

administrativ.

Cu titlu subsidiar, Colegiul notează că în conformitate cu art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În această conjunctură, Colegiul precizează că în contextul prevederilor art. 376 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Conform art. 214 din Codul de procedură civilă, după ce ascultă explicațiile participanților la proces, instanța judecătorească, luând în considerare opinia acestora, stabilește consecutivitatea cercetării probelor, care poate fi modificată ulterior.

Potrivit art. 222 din Codul de procedură civilă, înscrisurilor și proceselor-verbale privind cercetarea înscrisurilor, întocmite la fața locului în modul stabilit la art. 125, 127 și 185 alin. (1) lit. j), li se dă citire în ședință de judecată, apoi se prezintă participanților la proces și reprezentanților și, după caz, experților, specialiștilor și martorilor. După aceasta, participanții la proces pot da explicații asupra lor.

Colegiul reține că instanța de apel, contrar normelor procedurale enunțate, nu a cercetat înscrisurile la care a făcut referire în motivarea deciziei recurate, or probele și înscrisurile cercetate în cadrul ședinței de judecată stau la baza hotărârii adoptate, indiferent de soluție, rezultând din prevederile art. 238 alin. (2) și art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă.

De fapt, din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 27 septembrie 2018, nu se disting precizări, ce ar demonstra cu certitudine cercetarea probelor din dosar și aprecierea acestora, ci doar se menționează precum că în rezultatul verificării probelor, întrebări nu au parvenit, fără a se indica în mod expres care anume probe au fost cercetate (f.d. 118-119).

Astfel, Colegiul conchide că în cazul în care instanța de apel ar fi supus probele din dosar unei aprecieri efective și plene, aceasta nu ar fi omis să soluționeze cererea intimatului Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din 19 martie 2018 privind renunțarea la acțiune și încetarea procesului, nesoluționarea căreia a dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei deduse judecării.

Datoria de a motiva hotărârea este deseori înțeleasă drept datoria de a soluționa cele mai importante probleme ale cauzei. Dacă instanța nu se pronunță deloc asupra unor chestiuni importante, atunci acest lucru poate conduce de cele mai multe ori la încălcarea articolului 6 alin. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în sensul suprimării dreptului la un proces echitabil, fiind creată percepția că părțile nu au fost „auzite“.

În particular, Colegiul subliniază dreptul părților de a fi „auzite“, consacrat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Rolul unei decizii motivate

este să demonstreze părților că ele au fost „auzite“. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției (hotărârea în cauza Hirvisaari v. Finlanda din 27 septembrie 2001).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate mai sus, creând condiții obiective și reale participanților la proces și rejudecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale ale litigiului dedus judecătii.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău urmează a fi admis, a casa decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a restitui cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău.

Se casează decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu AO „Societatea Familiilor cu Mulți Copii de la 5 la 16 din municipiul Chișinău“, cu privire la anularea actului administrativ, și se restituie cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan